

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2017-10-17
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
FT 8882-17

PARTER

Kärande

Diskrimineringsombudsmannen
Box 4057
169 04 Solna

Ombud: Martin Mörk och Anna Rosenmüller Nordlander
Adress som ovan

Svarande

Braathens Regional Aviation AB, 556458-3101
Box 37
201 20 Malmö

Ombud: Advokaten Johan Josjö och jur. kand. Caroline Gulliksson Dock
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB
Box 5747
114 87 Stockholm

DOMSLUT

1. Braathens Regional Aviation AB ska till Pablo Acosta Gomez betala 10 000 kr jämte ränta på beloppet från den 24 juli 2017 tills betalning sker.
2. Braathens Regional Aviation AB ska ersätta Diskrimineringsombudsmannens rättegångskostnader med 900 kr.
3. Diskrimineringsombudsmannens fastställelseyrkanden avvisas.
4. Diskrimineringsombudsmannens begäran att tingsrätten ska inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen avslås.

Dok.Id 1774332

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Scheelegatan 7	08-561 651 40 E-post: stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se www.stockholmstingsratt.se	08-561 650 01	måndag – fredag 08:00–16:00

YRKANDEN, INSTÄLLNING OCH GRUNDER FÖR TALAN M.M.

Diskrimineringsombudsmannen ("DO") har begärt att Braathens Regional Aviation AB ("BRA") till Pablo Acosta Gomez ska betala diskrimineringsersättning med 10 000 kr jämte ränta på beloppet från dagen för delgivning av stämningsansökan tills betalning sker. DO har även begärt ersättning för sina rättegångskostnader. DO har vidare begärt att tingsrätten ska pröva om det föreligger hinder att ta upp deras talan till prövning med hänsyn till regleringen i den s.k. Montrealkonventionen samt att tingsrätten ska inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen.

Till grund för sin talan har DO anfört följande. BRA har den 21 juli 2015 av skäl som har samband med Pablo Acosta Gomez utseende och hans etniska tillhörighet sammankopplat honom med en främmande arabisk/muslimsk passagerare och han har därför tvingats genomgå en extra säkerhetskontroll. Genom detta har BRA missgynnat Pablo Acosta Gomez genom att behandla honom sämre än andra passagerare behandlas eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation. BRA:s agerande har förorsakat Pablo Acosta Gomez obehag. Detta innebär att BRA utsatt Pablo Acosta Gomez för direkt diskriminering i strid med 2 kap. 12 § jämförd med 1 kap. 4 § diskrimineringslagen. BRA ska därför enligt 5 kap. 1 § diskrimineringslagen betala 10 000 kr i diskrimineringsersättning till Pablo Acosta Gomez för den kränkning som diskrimineringen inneburit.

BRA har medgett att betala 10 000 kr jämte ränta till Pablo Acosta Gomez samt att ersätta DO:s rättegångskostnader, även om bolaget inte vidgått att diskriminering skett. BRA har påkallat att tingsrätten meddelar dom utan sakprövning i enlighet med medgivandet. BRA har vidare motsatt sig att tingsrätten inhämtar ett förhandsavgörande från EU-domstolen. Det är även BRA:s uppfattning att frågan om Montrealkonventionens betydelse för DO:s talan inte är en fråga om ett rättegångshinder utan en materiellrättslig fråga som utgör en del av saken och som vid behov ska prövas när saken avgörs.

DO har motsatt sig att tingsrätten meddelar dom i enlighet med medgivandet och att målet ska avgöras sedan en prövning skett i sak samt anfört följande. Pablo Acosta Gomez ideella upprättelseintresse erkänns av rättsordningen och kan inte läkas genom en ersättning som utbetalas av andra skäl än en konstaterad kränkning. Om tingsrätten

godtar att diskrimineringsersättning mot kändens vilja utdöms utan att ersättningen kopplas till en konstaterad kränkning/överträdelse skulle ersättningsordningens deklarativa upprättelse- och preventionsfunktioner undergrävas i strid med EU-rättens och Europakonventionens krav och den svenska lagstiftarens intentioner att tillgodose dessa krav. En EU-rättskonform tolkning av diskrimineringslagens bestämmelser innebär att tingsrätten inte kan bifalla DO:s talan utan en prövning av målet i sak.

För det fall tingsrätten inte prövar frågan om en kränkning av Pablo Acosta Gomez rätt till icke-diskriminering inom ramen för fullgörelseyrkandet har DO begärt att tingsrätten

- a) i första hand fastställer att BRA i och för sig är skyldigt att utge diskrimineringsersättning till Pablo Acosta Gomez för den kränkning han utsatts för genom att BRA den 21 juli 2015 i strid med 2 kap. 12 § jämfört med 1 kap. 4 § diskrimineringslagen av skäl som har samband med hans utseende koppla samman honom med en för honom främmande arabisk/muslimsk passagerare och tvinga honom att genomgå en extra säkerhetskontroll, eller
- b) i andra hand fastställer att BRA utsatt Pablo Acosta Gomez för diskriminering i strid med 2 kap. 12 § jämfört med 1 kap. 4 § diskrimineringslagen genom att av skäl som har samband med hans utseende koppla samman honom med en för honom främmande arabisk/muslimsk passagerare och tvinga honom att genomgå en extra säkerhetskontroll.

När det gäller tillåtligheten av fastställelseyrkandena har DO anförde följande. Nödvändigt fastställelseintresse finns. Fastställelseyrkande a) rör ett konkret rättsförhållande som i vart fall är prejudiciellt i förhållande till rättsföljden diskrimineringsersättning i den mening som avses i 13 kap. 2 § andra stycket rättegångsbalken. Ett bifall av fullgörelseyrkandet mot bakgrund av BRA:s medgivande skulle enligt DO inte bekräfta den kränkning som utgör grunden för anspråket. Fastställelseyrkande b) gäller, trots den bristande rättsföljdsanknytningen, en annan typ av rättsförhållande, nämligen Pablo Acosta Gomez rättsligt bestämda offerstatus som endast kan hävas genom att kränkningen konstateras. Pablo Acosta Gomez lider förfång av att ovissheten om denna status består. Yrkandet ska därför tillåtas med stöd av 13 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken, alternativt med stöd av en EU-rättskonform tolkning av 13 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken eftersom

skyldighet för domstolen att i den uppkomna situationen tillåta yrkandena följer av artikel 47 i den Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU-stadgan) vilken gäller som svensk lag. Fastställelseyrkandena stödjer sig på väsentligen samma grund som fullgörelseyrkandet. Därtill har domstolen en skyldighet att åsidosätta de begränsningar som finns i rättegångsbalken och tillåta yrkandena direkt med stöd av artikel 47 i EU-stadgan.

BRA har begärt att av DO framställda fastställelseyrkanden avvisas och som skäl därför anfört följande. Fastställelseyrkande a) rör inte ett rättsförhållande som är prejudiciellt i förhållande till fullgörelseyrkandet och utgör därmed inte en tillåten taleändring med stöd av 13 kap. 3 § första stycket 2 p. rättegångsbalken. Eftersom fullgörelseyrkandet medgetts av av BRA och målet inte innehåller några indispositiva moment beror inte prövningen av fullgörelseyrkandet av frågan om diskriminering skett. Fastställelseyrkande a) torde dock stödja sig på väsentligen samma grund som fullgörelseyrkandet, men fastställelseyrkandet är ändå otillåtet med stöd av 13 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken eftersom fastställelseyrkandet och fullgörelseyrkandet rör samma sak och det är fråga om litispens. Vidare leder inte ovissheten kändan till förfång, eftersom fullgörelseyrkandet medgetts. Fastställelseyrkande b) avser inte fastställande av ett konkret rättsförhållande utan av ett sakförhållande. I vilket fall föreligger litispens och förfångsrkevisitet är inte uppfyllt. Det är inte lämpligt att tillåta av DO framställda fastställelseyrkanden.

DOMSKÄL

Är tingsrätten skyldig att pröva målet i sak?

Det aktuella målet är ett dispositivt tvistemål. Målet innehåller inga indispositiva moment. Av detta följer att parterna civilrättsligt förfogar över processförmålet, vilket bl.a. innebär att förlikning om saken är tillåten.

Av 42 kap. 18 § rättegångsbalken följer att tingsrätten utan huvudförhandling får meddela dom i ett dispositivt tvistemål i anledning av talan som medgetts. I dessa fall ska målet avgöras utan någon prövning av den materiella frågan (se Ekelöf m.fl. Rättegång IV, 7 upplagan, s. 64). Att domstolen är bunden av ett medgivande som en part gör inom ramen för en rättegång, oavsett vad som anges som skäl därtill,

harmoniserar med att en part även utom ramen för en rättegång kan vidta civilrättsligt bindande åtgärder, oberoende av om rättsliga förutsättningar föreligger.

DO:s yrkande är formulerat på så sätt att BRA ska åläggas att betala diskrimineringsersättning om 10 000 kr jämte viss ränta till Pablo Acosta Gomez. BRA har medgett att betala beloppet även om BRA inte vidgått att diskriminering skett. Tingsrätten har därmed att meddela dom i enlighet med medgivandet, utan sakprövning. En EU-rättskonform tolkning av aktuella bestämmelser i diskrimineringslagen (2008:567) föranleder ingen annan bedömning. Att ersättningen i DO:s yrkande angetts utgöra diskrimineringsersättning har inte heller någon betydelse i detta avseende eftersom den etiketten utgör den rättsliga grunden som domstolen ska ta ställning till.

När det gäller frågan om det föreligger rättegångshinder med hänsyn till Montreal-konventionen är det tingsrättens uppfattning att det är en materiellrättslig fråga som tingsrätten ska ta ställning till om målet prövas i sak.

Ska DO:s fastställelseyrkanden tillåtas?

Av 13 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken framgår att huvudregeln är att en väckt talan inte får ändras. Detta generella förbud avser såväl kändens yrkanden som grunden för käromålet. Till huvudregeln om att en väckt talan inte får ändras finns ett antal undantag. Känden har bl.a. möjlighet att yrka fastställelse om den instämde talans prövning beror av frågan om ett visst mellan parterna stridigt rättsförhållande består eller inte. Detta innebär att det ska röra sig om ett prejudiciellt rättsförhållande, det vill säga att rättsförhållandets existens eller icke-existens är av avgörande betydelse för bedömandet av ett redan instämt mål. Vidare har känden möjlighet att framställa nytt yrkande om det stöder sig på väsentligen samma grund som tidigare väckt talan.

Enligt 13 kap. 2 § rättegångsbalken får talan om fastställelse av huruvida ett visst rättsförhållande består tas upp till prövning, om ovisshet råder om rättsförhållandet och detta länder känden till förfång. Utöver de i paragrafen angivna förutsättningarna krävs att rätten finner att en fastställsetalan med hänsyn till omständigheterna i målet framstår som lämplig.

DO vill enligt sitt i första hand framställda fastställelseyrkande få fastställt att BRA är skyldigt att utge diskrimineringsersättning till Pablo Acosta Gomez. Tingsrätten konstaterar att fastställelseyrkandet avser samma rättsförhållande och föranleder samma rättsföljd som det medgivna fullgörelseyrkandet. Mot denna bakgrund kan det inte anses lämpligt att nu tillåta fastställelseyrkandet.

Fastställelseyrkandet som DO framställer i andra hand avser inget påstående om ett rättsförhållande utan avser fastställelse av ett bestritt sakförhållande. Ett sådant fastställelseyrkande är inte tillåtet.

Diskrimineringsombudsmannens fastställelseyrkanden ska med beaktande av det ovan anförda avvisas.

Avslutningsvis ska framhållas att varken EU-rätten eller EU-stadgan föreskriver en skyldighet för tingsrätten att i den uppkomna situationen tillåta av DO framställda yrkanden om fastställelse. Ett effektivt rättsmedel har tillhandahållits genom att Pablo Acosta Gomez via DO inför domstol kunnat kräva gottgörelse.

Ska ett förhandsavgörande inhämtas från EU-domstolen?

Enligt artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har nationella domstolar i sista instans en skyldighet att begära förhandsavgörande från EU-domstolen när fråga uppkommer om bl.a. tolkningen av EU:s rättsakter. En domstol i lägre instans får enligt samma bestämmelse, om den anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i saken, begära att EU-domstolen meddelar ett förhandsavgörande.

Som framkommit ovan avgör tingsrätten målet utan sakprövning. Det finns därmed inte skäl att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen i detta mål. DO:s begäran ska därför avslås.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se [bilaga 1](#) (DV 401)

Överklagande ställt till Svea hovrätt ges in till tingsrätten senast den 7 november 2017. Prövningstillstånd krävs.

Sophie Lidholm

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.